

**pewniak  
na teście**

**lektura**  
opracowanie polecane  
przez **nauczycieli** i **egzaminatorów**

Bolesław Leśmian

# Klechdy sezamowe



**GRĘG**  
WYDAWNICTWO EDUKACYJNE

**Bolesław Leśmian**  
*Klechdy sezamowe*

Opracowanie lektury:  
Karolina Cichocka  
(Wykorzystano materiały Wydawnictwa GREG)

Redakcja i korekta:  
Karolina Rymut, Joanna Tomasik, Weronika Widzińska, Maria Zagnińska

Wykorzystano grafiki i ilustracje:  
Akvaartist, Ezhevika, Fararumba, grop,  
nikiteev\_konstantin / Shutterstock.com

ISBN 978-83-8186-013-0

© Copyright by Wydawnictwo GREG® Sp. z o.o.

2022

Wydawnictwo GREG®  
ul. Klasztorna 2B  
31-979 Kraków  
tel. (12) 680 15 50  
www.greg.pl

Księgarnia internetowa: [www.greg.pl](http://www.greg.pl)

Znak firmowy GREG® zastrzeżony w Urzędzie Patentowym RP.  
Wszystkie prawa zastrzeżone.  
Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana  
lub przedrukowana bez pisemnej zgody Wydawnictwa GREG®.

Skład i łamanie:  
Pracownia Register

Okładka:  
Aleksandra Zimoch  
Wykorzystano ilustrację:  
Soulquess / Shutterstock.com

# Ali-Baba i czterdziestu zbójców

**Autor:** Bolesław Leśmian

**Tytuł:** *Ali-Baba i czterdziestu zbójców*

**Rodzaj literacki:** epika

**Gatunek literacki:** baśń

**Czas akcji:** nieokreślony

**Miejsce akcji:** niewielkie miasto w Persji

**Bohater główny:** Ali-Baba

**Bohaterowie prawdopodobni:** Ali-Baba i Kassim – bracia, Zobeida, Amina, Morgana, Baba-Mustafa, Seffal, czterdziestu zbójców (m.in. kapitan, Alof, Achmed)

**Problematyka:** chciwość, uczciwość, nieopłacalność zemsty, wartość wolności

# Ali-Baba i czterdziestu zbójców

Miejsce akcji – miasteczko perskie

Kassim – starszy brat,  
Ali-Baba – młodszy brat

Kassim – zły, zawistny,  
chciwy

Ali-Baba – łagodny, wesoły,  
skromny

Ali-Baba i Kassim – kontrast

W jednym z pomniejszych miast perskich<sup>1</sup> mieszkali dwaj bracia. Starszy nazywał się Kassim, a młodszy – Ali-Baba. Ojciec, umierając, zostawił im w spadku szmat ziemi niewielki dla równego podziału. Każdy z braci swoją część otrzymał i na niej osiadł, aby ziemię uprawiać i na kawałek chleba żmudnie<sup>2</sup>, w pocie czoła pracować. Obydwaj żyli w ubóstwie i wspomagali siebie nawzajem. Ale niedługo trwała miłość pomiędzy braćmi. Odmienny bowiem mieli charakter i różne dusze. Kassim był zły, pochmurny, zawistny i na dukaty łakomy, Ali-Baba zaś był łagodny, wesoły, nikomu bogactw nie zazdrościł i nie pragnął złota. Kassim narzekał na los, na ludzi i na swoje ubóstwo, Ali-Baba zaś na los nie narzekał, ludzi kochał i nie wstydził się swego

ubóstwa. Kassim pomalował swoją chałupę na czarno i rzekł do Ali-Baby:

– Życie jest czarne, los jest czarny i dusze ludzkie są czarne, więc niechże i moja chałupa będzie czarna jak noc.

Ali-Baba zaś swoją chałupę pięknie i jasno pobielił i rzekł do Kassima:

– Życie jest białe, los jest biały i dusze ludzkie są białe, więc niechże i moja chałupa będzie biała jak dzień o świcie.

I każdy miał taką chałupę, jakiej sam zapragnął.

Kassim – zazdrość

Kiedy Kassim ze swojej czarnej chałupy wchodził do białej chaty swego brata, wzruszał ramionami i mówił

z zazdrością:

– Jakże tu jasno i biało, i wesoło! Widocznie Bóg się tobą bardziej, niż mną, opiekuje... O mnie zupełnie zapomniał. Smutno mi na świecie i czarno, i markotnie.

<sup>1</sup> Persja – kraj, w którym toczy się akcja *Baśni z tysiąca i jednej nocy*; współcześnie Iran.

<sup>2</sup> *żmudnie* – ciężko, w trudzie.



Na to Ali-Baba odpowiadał:

– Nie składaj winy na Boga, bo to nie Jego, lecz twoja własna wina. Bóg ci nie kazał chałupy na czarno malować i smucić się w jej wnętrzu. Prze-maluj ją na białą, a zobaczysz, jak się oczy twoje rozweselą.

Ale Kassim nie usłuchał rady młodszego brata i nadal mieszkał w czarnej chałupie.

Pewnego poranku postanowili obydwaj bracia oże-nić się i tegoż dnia wieczorem już byli żonaci. Ali-Baba wziął za żonę ubogą Zobeidę, córkę swego sąsiada, Kassim zaś wziął za żonę bogatą Aminę, córkę słynnego w mieście kupca. Natychmiast Kas-sim spalił swoją czarną chałupę, która mu tak obrzydła, i zamieszkał ra-zem z piękną Aminą w olbrzymim pałacu w samym środku miasta.

Ali-Baba i Kassim – ożenek

Ali-Baba udał się wraz ze swoją ubogą Zobeidą do pałacu Kassima, żeby mu powinszować bogatego ożenku. Drzwi pałacu były zamknięte, więc Ali-Baba laską do drzwi zapukał. Kassim usłyszał pukanie i domyślił się, że to Ali-Baba przyszedł w odwiedziny. Nie kazał jednak drzwi otwo-rzyć, jeno<sup>3</sup> sam wybiegł na krużganek<sup>4</sup> pałacu i stamtąd dumnie i wyniośle spojrzął na Ali-Babę, który wraz z żoną stał na ulicy i, radośnie uśmiechnięty, witał brata pokłonem.

Kassim – дума, pycha

Nie odkłonił mu się Kassim, jeno się sztywnie wyprostował, puszczając się i nadymając od nadmiernej pychy.

– Kassimie, bracie kochany! – zawołał Ali-Baba, podnosząc ku niemu głowę – przychodzę wraz z moją żoną Zobeidą, aby ci powinszować boga-tego ożenku i życzyć szczęścia i powodzenia!

– Jak śmiesz nazywać mnie bratem? – krzyknął gniewnie Kassim. – Nie znam ani ciebie, ani twojej żony! Chodzisz w łachmanach i masz minę nędzarza, więc nie możesz być bratem takiego, jak ja, bogacza!

Kassim – niechęć do Ali-Baby, wstyd, że brat jest biedakiem

– Kassimie, bracie rodzony! – zawołał znowu Ali-Baba. – Czy ci się ro-zum pomieszał? Czy też udajesz tylko, że mnie nie poznałeś? Nie żądam od ciebie złotych dukatów, jeno pragnę miłości braterskiej! Nie przycho-dzę z prośbą o wsparcie, lecz z życzeniami szczęścia i powodzenia! Czemu ze wstrętem odwracasz się od moich łachmanów? Przecież te łachmany starannie i przychylnie osłaniają ciało twego brata od deszczu i chłodu!

<sup>3</sup> jeno – tylko.

<sup>4</sup> krużganek – rodzaj tarasu obiegającego budynek.

# Baśń o Aladynie i o lampie cudownej

**Autor:** Bolesław Leśmian

**Tytuł:** *Baśń o Aladynie i o lampie cudownej*

**Rodzaj literacki:** epika

**Gatunek literacki:** baśń

**Czas akcji:** nieokreślony

**Miejsce akcji:** miasto w Chinach; czasem akcja przenosi się na krótko do Afryki

**Bohater główny:** Aladyn

**Bohaterowie prawdopodobni:** Mustafa, Maruda, Badrulbudura, sułtan, wielki wezyr, Karmin

**Bohaterowie fantastyczni:** czarodziej Roeoender, Żłoty Duch, Duch Błękitny

**Problematyka:** wiara we własne możliwości; walka dobra ze złem; możliwość pokonania przeciwności i osiągnięcie szczęścia



# Baśń o Aladynie i o lampie cudownej

Kto pragnie dowiedzieć się szczegółowo o tym, jakim sposobem Aladyn został właścicielem lampy cudownej, ten niech przeczyta uważnie *Baśń o Aladynie i o lampie cudownej*. Łatwo tę baśń odróżnić od innych baśni, ponieważ zaczyna się od słów: *W pewnym mieście chińskim mieszkał ubogi krawiec Mustafa wraz z żoną Marudą*.

Przepisaliśmy tę baśń dokładnie z olbrzymiej czarodziejskiej księgi, którą pewien czarodziej posiada w swojej bibliotece. Baśń ta była drukowana złotymi literami na czerwonym pergaminie.

Czas jednak tę baśń rozpocząć, gdyż jest nader ciekawa.

\* \* \*

W pewnym mieście chińskim mieszkał ubogi krawiec Mustafa wraz z żoną Marudą.

Miejsce akcji

Mustafa i Maruda mieli jedynego syna, któremu na imię było Aladyn.

Gdy Aladyn doszedł do dwunastego roku życia, ojciec chciał go kształcić w rzemiośle krawieckim. Próżno jednak zachęcał syna do pracy. Aladyn był tak leniwy, że pracy unikał i dzień cały spędzał na gonitwach i zabawach z ulicznikami. Przez trzy lata Mustafa dokładał wszelkich starań, aby zbudzić w Aladynie zapał do pracy. Wszelkie jednak starania spełzły na niczym. Aladyn co chwila wymykał się z domu na ulicę i włóczył się po mieście z rozmaitymi nicponiami.

Mustafa załamywał dłonie i mówił do Marudy:

– Poradź mi, moja Marudo, co mam zrobić z tym leniuchem Aladynem? Jak przemówić do jego rozumu? Jesteśmy przecie ubodzy i nie zostawimy mu żadnego spadku. Ma już lat piętnaście, a dotąd nie nauczył się rzemiosła, które by mu pozwoliło zarabiać na kawałek chleba. Włóczy się po mieście z nicponiami i wkrótce stanie się takim samym nicponiem jak jego towarzysze.

Aladyn – piętnastoletni chłopiec

Maruda smętnie kiwała głową i odpowiadała:

Aladyn – lenistwo

– Nie ma rady, mój drogi Mustafu, nie ma żadnej rady. Nikt i nic nie zmusi Aladyna do pracy. Jest to największy leń, jakiego ziemia kiedykolwiek nosiła na sobie. A przy tym posiada tyle uporu i przekory, że ani groźbą, ani prośbą nie można wpłynąć na jego charakter. Gdybym przynajmniej miała drugiego syna, pracowitego, mogłabym wówczas śmiało powiedzieć, że mam dwóch synów, z których jeden jest utrapieniem, lecz za to drugi – pociechą. Wszakże nieogłędny<sup>1</sup> los obdarzył mnie synem – jedynakiem, tego zaś jedynaka dotknął lenistwem nieuleczalnym. Mogę więc powiedzieć, że mam jednego tylko syna, a i ten jest moim utrapieniem!

Nieposłuszeństwo i upór Aladyna taką rozpaczą przejęły Mustafę, że dostał dziwnej i niebezpiecznej choroby, od której oczy wyszły mu zgoła na wierzch, a język, boleśnie obrzmiały, bez ustanku trzepotał się w ustach, bełkocąc jakieś niewyraźne i niezrozumiałe słowa.

Przysłuchując się uważniej temu bełkotaniu, można było z trudem rozróżnić, iż biedny Mustafa chorym i obrzmiałym językiem wciąż powtarza: – Aladyn, Aladyn, Aladyn!

Mustafa chorował trzy dni i trzy noce, a nad ranem dnia czwartego umarł.

\* \* \*

Po śmierci Mustafy Maruda została bez środków do życia. Nie miała nadziei na pomoc syna, bo Aladyn nie znał żadnego rzemiosła i nie potrafił zarabiać. Włóczył się wciąż po mieście z ulicznikami i wracał do domu albo późno w nocy, albo dopiero nad ranem. Musiała więc Maruda sprzedawać po kolei rozmaite sprzęty domowe i za osiągnięte ze sprzedaży pieniądze kupowała chleb i mleko, aby wykarmić siebie i swego syna – nicponia.

Lecz wkrótce i sprzętów w domu zabrakło. Nie było co sprzedać ani za co chleba kupić. Nędza i śmierć głodowa czekały Marudę i Aladyna.

Doprawdy nie wiadomo, co by się z nimi stało, gdyby nie wypadek szczególny i niespodziany, który zupełnie odmienił ich życie.

Pewnego poranka przybył wprost do Chin z dalekiej Afryki słynny i potężny czarodziej Roeoender. Był on tak straszny, że nawet imię jego

<sup>1</sup> nieogłędny – niedelikatny, niewrażliwy.



z trudnością można było wymówić. Kto wymawiał to imię: „Roeoender”, ten albo się jąkał, albo ze strachu tracił pamięć i nie mógł przypomnieć sobie tego imienia.

Roeoender znał dobrze czarną i białą magię, posiadał też sztukę zaklęć i wróżb oraz sztukę poszukiwania skarbów podziemnych. Miał on tablicę zaklętą, z czarnego marmuru. Tablicę tę posypywał piaskiem – i natychmiast ziarnka piasku układały się na powierzchni tablicy w rozmaite znaki, figury, postaci i kształty. Z tych kształtów, postaci, figur i znaków Roeoender zgadywał wszystko, cokolwiek chciał zgadnąć.

Roeoender – umiejętności, czary, postać fantastyczna; magiczny przedmiot – zaklęta tablica

Pewnego razu, siedząc na samym brzegu Afryki, Roeoender posypał piaskiem swoją tablicę, aby się dowiedzieć, gdzie się znajduje lampa cudowna, o której istnieniu opowiedział mu jeden złoty wąż afrykański. Piasek na tablicy zaczął poruszać się, skakać, tańczyć i wirować, aż wreszcie ułożył się w kształt chińskiego miasta. Na tablicy zjawiły się malutkie domki z piasku, a pod domkami napis, też z liter piaskowych. Napis był taki:

*Lampa cudowna znajduje się w mieście chińskim w podziemiach za ogrodami. Wydobyc ją z podziemi może tylko pewien chłopak, który się nazywa Aladyn. Nikt inny prócz Aladyna nie ma prawa zejść w podziemia, aby stamtąd wydostać lampę cudowną. Ktokolwiek prócz Aladyna dotknie swą dłońią tej lampy, ten umrze natychmiast.*

Magiczny przedmiot – lampa

Roeoender przeczytał uważnie napis, zdmuchnął piasek z tablicy zaklętej, schował ją w zanadrze i postanowił zaraz udać się do miasta chińskiego. W tym celu rozpędził się wzdłuż brzegów Afryki i uczynił tak wielki i czarodziejski skok w powietrzu, że przeskoczył od razu z Afryki do Chin. W Chinach kupił bystrego rumaka i zaczął konno podróżować z miasta do miasta tak długo, aż wreszcie znalazł miasto podobne do tego, które zjawiło się na tablicy zaklętej.

Wydarzenia fantastyczne – skok z Afryki do Chin

Było to rzeczywiście miasto rodzinne Aladyna.

Aladyn, jak zazwyczaj, wałęsał się ze swymi towarzyszami po ulicach miasta.

Jeden z towarzyszków rzucił w Aladyna piłką i zawołał:

Chryzeida – śmierć

Chryzeida pochyliła się nad sarkofagiem, a sułtan przygotowanym mieczem uderzył ją w kark tak mocno, że odrąbana głowa spadła na ziemię.

Wówczas sułtan wyskoczył z sarkofagu i pobiegł do pałacu, gdzie nań czekał król Wysp Hebanowych.

Poszli razem do miasta, gdzie zastali zdziwionego wezyra i stu zdziwionych rycerzy. Sułtan opowiedział wszystko, co uczynił ku zbawieniu króla i jego poddanych, a potem rzekł:

Sułtan – mianowanie króla Wysp Hebanowych swoim następcą

– Królu Wysp Hebanowych! Widziałem twoje cierpienia i pokochałem cię jak syna. Chcę, abyś został następcą mego tronu. Państwo moje znajduje się w pobliżu twego, zaledwo kilka godzin drogi dzieli twój kraj

od mojego. Zapraszam cię więc do mojego pałacu, gdzie wypocznesz po pięcioletnich męczarniach.

Król Wysp Hebanowych uśmiechnął się i odparł:

– Państwo moje leżało w pobliżu twego dopóty, dopóki było zakłęte, gdyż zakłęcie zmniejsza albo niweczy wszelką odległość. Wszakże teraz, gdy jest odkłęte, odsunęło się na odległość rzeczywistą. Nie godzin kilka, ale rok cały musisz jechać, zanim do swego państwa dotrzesz. Pomimo to chętnie pojedę wraz z tobą, bom cię pokochał jak ojca. Postaram się być godnym ciebie następcą tronu. Pozwól jednak, abym twemu wielkiemu wezyrowi na czas mej nieobecności powierzył rządy mego kraju.

Sułtan zgodził się na to chętnie. Wielki wezyr został w państwie Wysp Hebanowych, a sułtan i król wraz ze stoma rycerzami wyruszyli w drogę.

Jechali rok cały, aż wreszcie dojechali do państwa sułtana.

Król Wysp Hebanowych – ślub z Hassyną, córką sułtana

Król Wysp Hebanowych zamieszkał w pałacu sułtana, a wkrótce potem ożenił się z jego córką, piękną i młodą Hassyną.

Oboje byli szczęśliwi i weseli.

Król co dzień niemal musiał opowiadać Hassynie bajkę o rybach zakłętych, o jeziorze czarno-złotym, o potwornym Murzynie i o okrutnej Chryzeidzie.

Ponieważ sułtan zawarł znajomość z królem Wysp Hebanowych dzięki rybakowi, więc obdarzył rybaka skarbami i olbrzymim pałacem. Rybak stał się bogaty tak, jak mu to

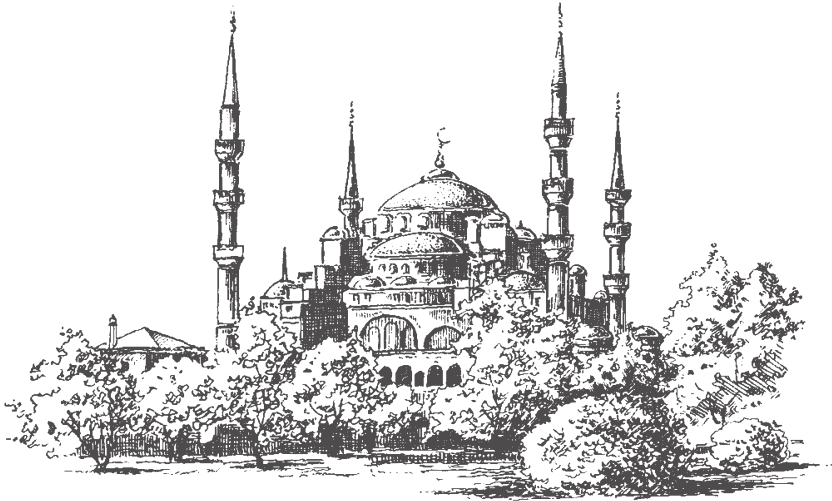
Rybak – nagroda

Geniusz przyobiecał. Zamieszkał wraz z żoną i czworgiem dzieci w pałacu i przestał łowić ryby.



Ale razu pewnego zachciało mu się ryb cudownych, które łowił w jeziorze czarno-złotym. Poszedł więc w stronę jeziora z siecią na plecach, jak to był dawniej zwykł czynić. Jakież wszakże było jego zdziwienie, gdy nie znalazł ani jeziora czarno-złotego, ani ryb czterech kolorów.

Wrócił do pałacu z pustą siecią i odtąd już postanowił nigdy ryb żadnych nie łowić.



# Opracowanie

## Biografia Bolesława Leśmiana



Bolesław Leśmian (właśc. nazwisko Lesman) urodził się w **1877 r.** w Warszawie. Lata dziecięce i młodości spędził na Ukrainie, w Kijowie, gdzie najpierw uczęszczał do gimnazjum klasycznego, a potem studiował prawo na Uniwersytecie Świętego Włodzimierza. Tam też został zatrzymany przez policję carską za wystąpienia patriotyczno-artystyczne.

Po ukończeniu studiów wyjechał w podróż do Niemiec i Francji. W Paryżu ożenił się z malarką, Zofią Chylińską. Po powrocie z zagranicy mieszkał przez pewien czas w Warszawie, gdzie był jednym z założycieli Teatru Artystycznego i próbował swoich sił jako reżyser. W 1912 r. zadebiutował tomikiem wierszy pod tytułem *Sad rozstajny*. Powtórnie wyjechał do Francji. Lata I wojny światowej (1914–1918) spędził w Łodzi, gdzie pracował jako kierownik literacki Teatru Polskiego. W 1918 r. przeprowadził się do Hrubieszowa. Wrócił do swojego zawodu prawnika i zaczął pracować jako notariusz.

Następny tom poezji – *Łąka* – ukazał się w 1920 r. Od 1922 r. Leśmian mieszkał w Zamościu. Wiódł spokojne, skromne i zwyczajne życie urzędnika sądowego. W 1935 r. przeniósł się do Warszawy. Tu został wydany trzeci z kolei i ostatni za życia poety zbiór wierszy *Napój cienisty*. Pisał przede wszystkim poezję, ale był także autorem zbiorów baśni – *Klechdy sezamowe*, *Klechdy polskie* oraz *Przygody Sindbada Żeglarza*, pisał też eseje i szkice literackie. Leśmian zmarł w Warszawie w **1937 r.** Po jego śmierci ukazał się jeszcze jeden tom wierszy: *Dziejba leśna*.

# Ali-Baba i czterdziestu zbójców



## KRÓTKIE OPRAWOWANIE

### Krótko o utworze

---

*Ali-Baba i czterdziestu zbójców* to **baśń**, w której zostały ukazane **relacje międzyludzkie, a także ludzkie pragnienia i wady**. Jest **to historia dwóch braci, Ali-Baby i Kassima**. Jeden z nich jest skromny, życzliwy i dobry, drugi – pazerny, zawistny i zły. Utwór ukazuje **walkę dobra i zła**. Dobry jest Ali-Baba, źli są zbójcy, którzy okradają ludzi. Ukarana zostaje też chciwość Kassima, który nie potrafił zadowolić się majątkiem zdobytym dzięki małżeństwu z Aminą. Jak w każdej baśni **zwycięża dobro, a zło zostaje ukarane** – zbójcy ponoszą śmierć, a Ali-Baba może wieść szczęśliwe życie. Pojawia się także wątek **wyjątkowej wartości, jaką jest wolność**. Morgana, która w nagrodę za uratowanie rodziny Ali-Baby odzyskuje wolność, docenia ją, ale nie przestaje być im wierna.

### Krótkie streszczenie

---

Żyjący w perskim miasteczku Kassim i Ali-Baba byli synami niezbyt bogatego człowieka, po którym odziedziczyli niewielki kawałek ziemi. Podzielili się nim sprawiedliwie i początkowo wspierali się wzajemnie. Jednak po pewnym czasie coraz trudniej było im się porozumieć. Ali-Baba był dobry, pogodny, nikomu nie zazdrościł majątku, natomiast Kassim stanowił jego przeciwieństwo: zły, ponury, zawistny. Nawet domy, w których mieszkali, odzwierciedlały ich charaktery – dom Ali-Baby był biały, dom Kassima – czarny.

Po pewnym czasie bracia postanowili się ożenić. Ali-Baba pojął za żonę ubogą Zobeidę. Kassim wybrał bogatą Aminę, natychmiast spalił

swój dom i przeprowadził się do pałacu. Jednocześnie wyparł się brata, udając, że nie ma z nim nic wspólnego. Ostatecznie zgodził się na wizyty wyłącznie po zmroku, by nikt nie widział ubogich szat biedaka. Ali-Baba dobrze życzył bratu, nie zazdrościł mu majątku, sam ciężko pracował i prowadził z żoną proste, szczęśliwe życie.

Któregoś dnia był świadkiem niezwykłego zdarzenia. Przed wielką górą stało czterdziestu rozbójników. Gdy ich przywódca wypowiedział rymowane hasło, wzniesienie rozstąpiło się i otworzyły się wrota, przez które cała grupa wjechała do środka. Brama zamknęła się za nimi i nie został po niej żaden ślad. Ali-Baba zapamiętał rymowaną i gdy zbójcy opuścili swoją kryjówkę, postanowił sprawdzić, co się w niej znajduje. Okazało się, że góra kryje w swoim wnętrzu skarbiec pełen drogocennych kamieni i złotych dukatów. Mężczyzna zachwyił się klejnotami i postanowił zabrać trochę dukatów, aby łatwiej było mu żyć. Gdy wrócił do domu, jego żona zapragnęła policzyć pieniądze i w tym celu pożyczyla od Aminy garniec. Powiedziała, że chce nim zmierzyć ilość zboża, jednak podejrzliwa szwagierka nie uwierzyła jej. Uciekla się do podstępu i posmarowała naczynie od spodu smołą. Jej pomysł okazał się skuteczny i dzięki temu Amina dowiedziała się, że Ali-Baba posiada złote dukaty. Poinformowała o tym męża, a ten zmusił brata, by wyznał mu swoją tajemnicę. Pazerny Kassim chciał sobie przywłaszczyć majątek, lecz zaślepiiony chciwością zapomniiał rymowanki, która pozwoliłaby mu opuścić skarbiec. Właśnie tam zastali go zbójcy i ukarali śmiercią za odkrycie ich tajemnicy i próbę kradzieży. Jego ciało zostało poćwiartowane. Znalazł je Ali-Baba, szukający brata, po czym zawiózł zwłoki do pałacu. Aby uniknąć podejrzeń o morderstwo, rodzina Kassima postanowiła początkowo zachować w tajemnicy jego śmierć. Znaleźli szewca Babę-Mustafę, który zręcznie zszył zwłoki męża Aminy. Dopiero wówczas ogłoszono, że mężczyzna zmarł w wyniku choroby, i pochowano go.

Gdy zbójcy odkryli zniknięcie ciała złodzieja, postanowili się zemścić. Z pomocą Baby-Mustafy odnaleźli pałac, w którym po śmierci brata Ali-Baba i Zobeida zamieszkali wraz z Aminą. Kapitan podstępem zakradł się do ich domu, ukrywając w bukłakach na oliwę swoich zbójców. Chciał zamordować całą rodzinę gospodarzy, ale uratowała ich spostrzegawcza służąca, która w zamian za to otrzymała wolność. Zbójca pragnął jednak zemsty tak bardzo, że ponownie użył podstępu, aby zabić tych, których uważał za swoich wrogów. Zaprzyjaźnił się z krewnym Ali-Baby i w ten sposób znów trafił do jego pałacu. Chciał upić gospodarzy i uśmiercić



całą rodzinę. Również tym razem Morgana wykazała się niezwykłą przenikliwością i oddaniem Ali-Babie. Rozpoznała w gościu kapitana i zabiła go mieczem podczas swojego występu tanecznego, ratując w ten sposób swoich pracodawców. Od tej pory rodzina mogła żyć spokojnie i szczęśliwie.

## Motywy

<b>poświęcenie</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>poświęcenie życia przez Alofa i Achmeda</b> – zbójcy deklarują odnaleźć złodzieja, mimo że jeśli to im się nie uda, zapłacą za porażkę swoim życiem; umierają z godnością i honorem, gdyż zawiedli i mają tego świadomość</li> </ul>
<b>odwaga</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>odwaga Alofa i Achmeda</b> – zbójcy ryzykują własnym życiem, by odnaleźć złodzieja skarbów</li> </ul>
<b>pokora</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>pokora Alofa i Achmeda</b> – zbójcy potrafią przyznać się, że przecenili swoje umiejętności, nie wykazali się dostatecznym sprytem i dlatego muszą zginąć</li> </ul>
<b>wolność</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>wolność jako najważniejsza wartość w życiu</b> – Morgana jest niewolnicą, w podziękowaniu za uratowanie życia Ali-Baby i jego rodziny zostaje obdarowana wolnością</li> </ul>
<b>mściwość</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>mściwość kapitana zbójców</b> – kapitan tak bardzo pragnie zemścić się na Ali-Babie, że poświęca życie wszystkich swoich zbójców, a ostatecznie sam ginie, niczego nie osiągnąwszy</li> </ul>
<b>śmierć</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>śmierć jako kara za chciwość</b> – Kassim ginie z rąk zbójców, gdyż chciwość tak go opętała, że zapomniał magicznego wiersza i nie mógł opuścić Sezamu</li> <li>• <b>śmierć honorowa</b> – Aloh i Achmed giną dobrowolnie, ponieważ podjęli się zadania, za którego niewykonanie kapitan zagroził śmiercią, i nie udało im się go wykonać</li> </ul>

<b>cechy baśni w utworze</b>	
<b>miejsce akcji</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• „pewne chińskie miasto” – Chiny istnieją naprawdę, ale <b>nie wiadomo, gdzie konkretnie toczą się wydarzenia</b>; wspomniana jest też Afryka, ale również nie wiemy, gdzie dokładnie przebywa czarnoksiężnik</li> </ul>
<b>czas akcji</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>nie jest określony</b></li> </ul>
<b>elementy fantastyczne</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>postaci</b>: czarnoksiężnik Roeoender, Duch Złoty, Duch Błękitny</li> <li>• <b>przedmioty</b>: cudowna lampa, zaczarowany pierścień, tablica Roeoendra, trąba śpiewająca ludzkim głosem hymny pochwalne na cześć sułtana</li> <li>• <b>wydarzenia</b>: spacer Aladyna po podziemnych ogrodach, pojawianie się duchów i wszystkie czynności przez nie wykonywane</li> </ul>
<b>elementy realistyczne</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>postaci</b>: Aladyn i jego rodzice, księżniczka Badrulbudura, sułtan, wielki wezyr, Karmin</li> <li>• <b>wydarzenia</b>: śmierć Mustafy, nędza kobiety i dziecka po śmierci ojca, miłość Aladyna do księżniczki ujrzonej nad rzeką, planowany ślub księżniczki z Karminem</li> </ul>
<b>walka dobra ze złem</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>zły czarnoksiężnik ginie</b></li> <li>• <b>dobry Aladyn z biednego chłopca staje się księciem, a potem sułtanem</b></li> </ul>

Charakterystyczną cechą *Baśni o Aladynie i o lampie cudownej* jest **humor**. Śmieszą czytelnika zwłaszcza sytuacje, w jakich znaleźli się bohaterowie. Maruda bez ustanku wzruszająca ramionami podczas audycji u sułtana, sułtan i wielki wezyr szukający narzeczonych pod stołem i w szafach, przeniesienie Karmina na komin domu Aladyna i wynikająca z tego awantura, Maruda potykająca się o fałdy wytwornej szaty i przewracająca się raz po raz – wszystkie te sytuacje są zabawne. Dzięki nim **baśń staje się wesoła, a przez to ciekawsza**.

# Baśń o pięknej Parysadzcie i o ptaku Bulbulezarze



## KRÓTKIE OPRAWOWANIE

### Krótko o utworze

---

*Baśń o pięknej Parysadzcie i o ptaku Bulbulezarze* porusza **tematykę miłości, poświęcenia i odwagi, ale też podatności człowieka na mamienie tym, co nieznanne**. Parysada była szczęśliwa, niczego więcej nie pragnęła, dopóki nie spotkała karzełka. To pod jego wpływem zapragnęła czegoś więcej. Nie potrafiła już cieszyć się życiem, wiedząc, że są na świecie wspaniałe rzeczy, których ona nie posiada. Kochający bracia chcieli ją uszczęśliwić za wszelką cenę. Nie bali się nawet narazić swojego życia, aby Parysada znów się uśmiechała. Utwór ukazuje niezwykłą siłę ludzkich uczuć, odwagę i determinację, która cechowała troje rodzeństwa. Każde z nich było gotowe poświęcić się, aby uratować pozostałych. Ich zaangażowanie zostało nagrodzone. Wszyscy wrócili do domu z niebezpiecznej wyprawy, a Parysada została żoną królewicza, którego uratowała.

### Krótkie streszczenie

---

W odległej krainie w pięknym pałacu żyło troje rodzeństwa: Parysada, Bachman i Perwic. Bracia bardzo kochali swoją siostrę i byli gotowi zrobić wszystko, aby była szczęśliwa. Dziewczynie niczego nie brakowało do momentu, gdy w pałacowym ogrodzie spotkała karzełka. Ten opowiedział jej o niezwykłych dziwach: ptaku Bulbulezarze, dębie-samograju i strudze-złotosmudze. Od tej pory bohaterka nie umiała się cieszyć tym, co ma. Jej myśli zaprzętały cuda, które zapragnęła osiąść. Gdy bracia poznali przyczynę jej smutku, postanowili temu zaradzić. Pierwszy drogą wskazaną przez karzełka wyruszył starszy z braci, Bachman. Dotarł do

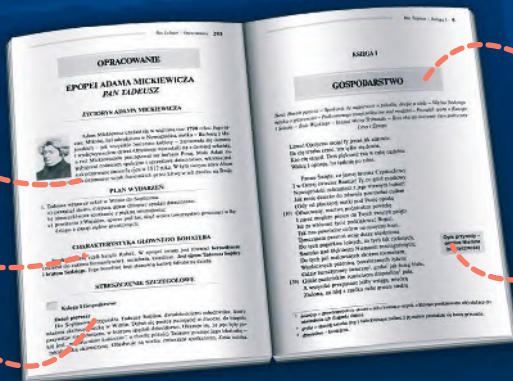
# Spis treści

Ali-Baba i czterdziestu zbójców . . . . .	5
Baśń o Aladynie i o lampie cudownej . . . . .	50
Baśń o pięknej Parysadzcie i o ptaku Bulbulezarze . . . . .	100
Baśń o rumaku zaklętym . . . . .	128
Rybak i geniusz . . . . .	158
Opowiadanie Króla Wysp Hebanowych . . . . .	180
<b>Opracowanie . . . . .</b>	<b>202</b>
Biografia Bolesława Leśmiana . . . . .	202
<i>Klechdy sezamowe</i> – pochodzenie . . . . .	203
Wyjaśnienie tytułu utworu . . . . .	203
Gatunek utworów . . . . .	203
<b>Ali-Baba i czterdziestu zbójców . . . . .</b>	<b>205</b>
Krótkie opracowanie . . . . .	205
Krótko o utworze . . . . .	205
Krótkie streszczenie . . . . .	205
Motywy . . . . .	207
Pełne opracowanie . . . . .	208
Pochodzenie baśni . . . . .	208
Wyjaśnienie tytułu utworu . . . . .	208
Czas i miejsce akcji . . . . .	209
Bohaterowie utworu . . . . .	209
Plan wydarzeń . . . . .	210
Streszczenie szczegółowe . . . . .	210
Charakterystyka głównych bohaterów . . . . .	215
Ali-Baba . . . . .	215
Morgana . . . . .	215
Kassim . . . . .	216
Zobeida . . . . .	216
Amina . . . . .	216

Problematyka utworu . . . . .	217
Gatunek i budowa utworu . . . . .	217
Kompozycja utworu . . . . .	218
<b>Baśń o Aladynie i o lampie cudownej . . . . .</b>	<b>219</b>
Krótkie opracowanie . . . . .	219
Krótko o utworze . . . . .	219
Krótkie streszczenie . . . . .	219
Motywy . . . . .	221
Pełne opracowanie . . . . .	221
Wyjaśnienie tytułu utworu . . . . .	221
Czas i miejsce akcji . . . . .	222
Bohaterowie . . . . .	222
Plan wydarzeń . . . . .	223
Streszczenie szczegółowe . . . . .	224
Charakterystyka głównego bohatera – Aladyn . . . . .	230
Problematyka . . . . .	231
Gatunek i budowa utworu . . . . .	231
<b>Baśń o pięknej Parysadzcie i o ptaku Bulbulezarze . . . . .</b>	<b>233</b>
Krótkie opracowanie . . . . .	233
Krótko o utworze . . . . .	233
Krótkie streszczenie . . . . .	233
Motywy . . . . .	234
Pełne opracowanie . . . . .	235
Wyjaśnienie tytułu utworu . . . . .	235
Czas i miejsce akcji . . . . .	235
Bohaterowie utworu . . . . .	236
Plan wydarzeń . . . . .	236
Streszczenie szczegółowe . . . . .	236
Charakterystyka głównej bohaterki . . . . .	240
Problematyka utworu . . . . .	241
Gatunek utworu . . . . .	242
Kompozycja utworu . . . . .	242

<b>Baśń o rumaku zaklętym</b> . . . . .	<b>243</b>
Krótkie opracowanie . . . . .	243
Krótko o utworze . . . . .	243
Krótkie streszczenie . . . . .	243
Motywy . . . . .	245
Pełne opracowanie . . . . .	246
Wyjaśnienie tytułu utworu . . . . .	246
Czas i miejsce akcji . . . . .	246
Bohaterowie utworu . . . . .	246
Plan wydarzeń . . . . .	247
Streszczenie szczegółowe . . . . .	247
Charakterystyka głównego bohatera . . . . .	250
Problematyka utworu . . . . .	251
Gatunek utworu . . . . .	251
Kompozycja utworu . . . . .	252
<b>Rybak i geniusz</b> . . . . .	<b>253</b>
<b>Opowiadanie Króla Wysp Hebanowych</b> . . . . .	<b>253</b>
Krótkie opracowanie . . . . .	253
Krótko o utworach . . . . .	253
Krótkie streszczenia . . . . .	254
<i>Rybak i geniusz</i> . . . . .	254
<i>Opowiadanie Króla Wysp Hebanowych</i> . . . . .	254
Motywy . . . . .	256
Pełne opracowanie . . . . .	256
Wyjaśnienie tytułów utworów . . . . .	256
Czas i miejsce akcji . . . . .	257
Bohaterowie utworów . . . . .	257
Plan wydarzeń . . . . .	257
<i>Rybak i geniusz</i> . . . . .	257
<i>Opowieść Króla Wysp Hebanowych</i> . . . . .	258
Streszczenia szczegółowe . . . . .	258
<i>Rybak i geniusz</i> . . . . .	258
<i>Opowiadanie Króla Wysp Hebanowych</i> . . . . .	260

Charakterystyka głównego bohatera . . . . .	263
Charakterystyka pozostałych bohaterów . . . . .	264
Sultan . . . . .	264
Rybak . . . . .	265
Sakar . . . . .	265
Problematyka utworów . . . . .	265
Gatunek utworów . . . . .	266
Kompozycja utworów . . . . .	266
Indeks komentarzy do tekstów . . . . .	268



opracowanie

streszczenie

charakterystyka

ważny cytat

problematyka

Pewniak na teście

**lektury Grega. Zaufaj sprawdzonej marce!**

Najnowsze wydania zawierają **odpowiedzi na pytania z podręczników i testów.**



**Pełnej oferty szukaj w najlepszych księgarniach.**

ISBN 978-83-8186-013-0



9 788381 860130 >

**GREG**  
WYDAWNICTWO

Wydawnictwo GREG  
ul. Klasztorna 2B ■ 31-979 Kraków  
www.greg.pl